

एमपक्स (Mpox)

विश्व स्वास्थ्य सङ्गठनले अगस्त 14 मा अफ्रिकाका केही क्षेत्रहरूमा मन्कीपक्सको प्रकोपलाई "जन स्वास्थ्य आपतकालिनमा अन्तराष्ट्रिय सरोकार (PHEIC)" भनि वर्गीकृत गरेको घोषणा गरेको छ ।

रोगको परिचय

एमपक्स (मन्कीपक्स पनि भनेर चिनिने) मन्कीपक्स भाइरसबाट हुने एक जुनोसिस हो । सन् 1958 मा पहिलोपटक अनुसन्धानका लागि राखिएको बाँदरहरूमा पत्ता लागेकोले यो भाइरसलाई 'मन्कीपक्स भाइरस' नाम दिइएको थियो । 28 नोभेम्बर 2022 मा, WHO ले अंग्रेजीमा "मन्कीपक्स" रोगको पर्यायवाची शब्दको रूपमा "एमपक्स" लाई सिफारिस गर्यो जुन एक वर्षको संक्रमण अवधि पछि अंग्रेजीमा प्रचलित शब्द बनेछ ।

महामारी विज्ञान

अफ्रिका CDC ले आधिकारिक रूपमा चलि रहेको Mpox प्रकोपलाई अगस्त 13 मा "जन स्वास्थ्य आपतकालिनमा महाद्विपीय सुरक्षा" घोषणा गर्‍यो । हालका हप्ताहरूमा, WHO को अफ्रिकी क्षेत्रका देशहरूमा एमपक्स केसहरू र महामारीहरू रिपोर्ट गरिएको संख्यामा निरन्तर वृद्धि भएको छ । कम्तिमा 13 अफ्रिकी देशहरूले एमपक्स महामारी रिपोर्ट गरेका छन् र 2024 मा 2863 केस र 517 मृत्युको पुष्टि गरेका छन् ।

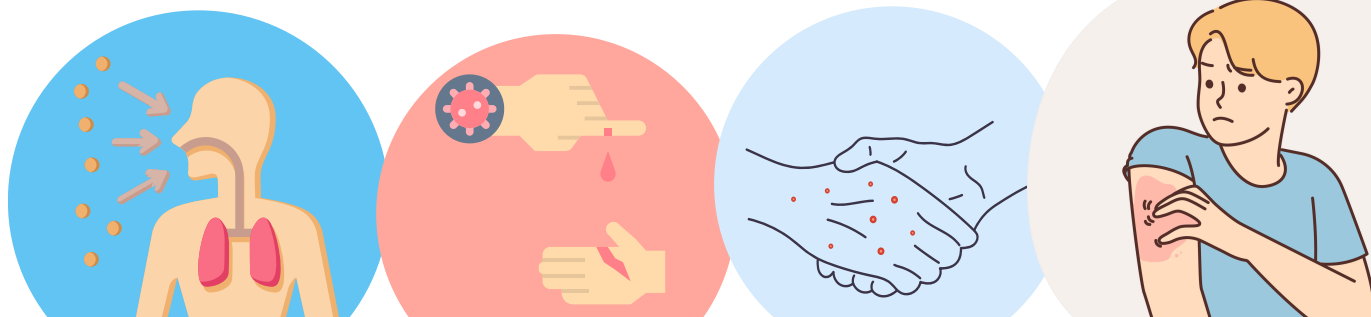
यौनद्वारा संचारित एमपक्स स्टेन देखा पर्नसाथ र पूर्वी DRC र DRC का धेरै छिमेकी देशहरूमा यो द्रुत गतिमा फैलिनाले, र अफ्रिका भित्र र बाहिरी साथै अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा यसको प्रसार धेरै सम्भावना भएकोले, WHO ले आज एमपक्सको वृद्धि एक PHEIC (जन स्वास्थ्य आपतकालिनमा अन्तराष्ट्रिय सरोकार) भनि घोषणा गर्यो ।

अगस्त 14 सम्म, हङकङमा 2022 देखि कुल 67 एमपक्स केसहरू (54 स्थानीय र 13 आयातित) रेकर्ड गरिएका छन्, जस मध्ये 13 यस वर्ष रेकर्ड गरिएका छन् । सबै 67 केसहरू पुरुषमा देखिएका थिए । एपिडेमियोलोजिकल अनुसन्धान अनुसार धेरै जसो केसहरूमा पुरुषहरू समावेश छन् जसले पुरुषहरूसँग यौनसम्पर्क गर्छन् (MSM)/ चरम जोखिमपूर्ण यौन क्रियाकलापको इतिहास भएका उभयलिंगीहरू, लगायत अपरिचितहरूसँग यौनसम्पर्क वा असुरक्षित यौनसम्पर्क राख्नेहरू समावेश छन् ।

संक्रमणको माध्यम

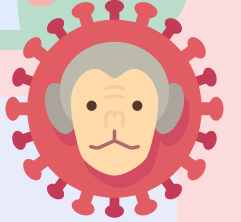
जब कुनै व्यक्ति संक्रमित जनावरहरू, मानिसहरू वा दूषित वस्तुको सम्पर्कमा आउँछ तब भाइरसको संक्रमण हुन सक्छ । मानिस विभिन्न वन्यजन्तुहरू जस्तै स्तनधारी वन्यजन्तु, कृन्तक (मुसाहरू) र गिलहरी आदिका केही प्रजातिहरूको टोकाई वा खरोच वा तिनीहरूको शरीरको तरल पदार्थसँग प्रत्यक्ष सम्पर्कबाट संक्रमित हुन सक्छ । आमनेसामने लामो समयसम्मको सम्पर्कमा श्वासप्रश्वासका थोपाहरूबाट वा शरीरको तरल पदार्थसँग प्रत्यक्ष सम्पर्कमा रहँदा पनि व्यक्ति देखि व्यक्तिमा सर्ने सम्भावना हुन्छ ।

क्लिनिकल लक्षणहरू

लक्षणहरू स्मलपक्समा देखिने जस्तै हुन्छन्, तर हल्का रूपमा देखिन्छन् । एमपक्सको संक्रमण भए पछिको पहिलो केहि दिन ज्वरो, तीव्र टाउको दुख्ने, मायलजिया र लिम्फाडेनोपेथी जस्ता लक्षणहरू देखापर्दछ । डाबर देखिनु अघि गम्भीर रूपमा सुन्निएको लिम्फ नोड्स एमपक्सको एक स्पष्ट लक्षणहुन सक्छ । ज्वरो आएको 1 देखि 3 दिनपछि मुख र शरीरमा घाउ देखिन्छ ।

घाउहरू 10 दिन देखि दुई हप्ताको अवधिमा राता डाबरबाट फोका, पिपमा परिणत हुन्छन् र त्यसपछि पाप्राहरू बन्छन् र घाउहरू सामान्यतया शरीरका सबै भागहरूमा एकैसाथ बढ्छन् । इन्क्युबेशन अवधि सामान्यतया 6 देखि 13 दिन भित्र हो, जुन 5 देखि 21 दिन भित्र देखिनसक्छ ।

रोकथाम

DH को सेन्टर फर हेल्थ प्रोटेक्शन (CHP) ले पुष्टि भएका केसहरूको सम्पर्कमा रहेका साथै उच्च जोखिममा रहेका व्यक्तिहरूको स्वैच्छिक आधारमा तेस्रो पुस्ताको खोप प्रयोग गरी, अक्टोबर 2022 मा एमपक्स खोप कार्यक्रम सुरु गर्‍यो ।

- [बिरामी व्यक्ति वा एमपक्स जस्तो देखिने दाग भएका व्यक्तिहरूसँग नजिक, छाला टसाएर सम्पर्कमा नबस्नुहोस्;
- [एमपक्स भएको व्यक्तिले प्रयोग गरेको वस्तु र सामग्रीहरू प्रयोग नगर्नुहोस्, जस्तै खाने भाँडा वा कप, ओछ्यान, तौलिया वा लुगाहरू;
- [बिरामी वा मरेका जनावरहरूबाट टाढा रहनुहोस्;
- [बिरामी व्यक्तिहरूको हेरचाह गर्दा वा जनावरहरूको रेखदेख गर्दा उपयुक्त संक्रमण नियन्त्रण सावधानीहरू अपनाउनुहोस्, जस्तै सुरक्षात्मक कपडाहरू र पन्जाहरू, सर्जिकल मास्कहरू लगायतका उपकरणहरू लगाउने;
- [हातको सरसफाइ कायम राख्नुहोस् । हातहरू जब फोहोर देखिन्छ वा रगत र शरीरको तरल पदार्थले दूषित हुन्छन् तरल साबुन र पानीले सफा गर्नुहोस् । हातहरू प्रत्यक्ष रूपमा फोहोर नदेखिएमा, तिनीहरूलाई 70-80% अल्कोहल-आधारित ह्यान्डरबले सफा गर्न सकिन्छ;
- खाना खानु अघि सबै पशु उत्पादनहरू राम्ररी पकाउनुहोस्;
- [कुनै पनि शंकास्पद लक्षणहरूको लागि तुरुन्तै चिकित्सा सल्लाह खोज्नुहोस् ।

एमपक्स खोप कार्यक्रम

